

MAGYAR KÜRIR

Bécsből, Kedden, Június' 19-dikén 1821.

Oláh Ország.

Az itt következő tudósításokat már, mint egészen hiteleseket, mint hivatalszeréntvalókat, úgy közlik Német Ujságaink, Bukurestből Junius' 3-dik napjáról: —

„A' Hadschi Ahmed Pascha' vezérleése alatt Oláh Országba beszállott Török ármáda' fő hadi szállása, a' városon kívül Colentinában van, a' hol valami 22,000 emberekből álló Lóger fekszik, melynek felerésze lövesség. Ezen ármáda még csak néhány napok múlva akart a' támadók' tanyája felé előbb mozdulni, mint lászott, azért, hogy az Ibrailli Jussuf Paschának megérkezését várta, kire a' vala bizattatva, hogy Moldvát a' támadóktól megtisztítsa, s a' ki ezen foglalatoskodásban már, mint mondják, annyira is eléhaladott volna, hogy Jassit elfoglalta. Az ő megérkezésével az egyesült Török erő az Ypsilanti' serge ellen indul, a' ki még most is Tergowischban tanyázik, s ott, mint lát-szik, magát, a' velle lévő 10,000 emberekből álló sereggel, meg akarja tartani. —

„Magában Bukureszben csak 500 Törökök vagynak őrizeten, kiknek vezére, Baschbeschli Aga Tehir; egy Albania-i síjű. Ezen 500 emberek a' városnak csak két pontjain helyeztették állásba magokat, úgy mint a' Püspöki épületben s meg a' Radulwoda nevű klastromban. A' városban legjobb rend uralkodik, a' csendesség a' Törökök' bemenetele által csak egy pillantatig is meg nem háborított, azt az egyyet kivéven, hogy mindeneket,

honnit idegent, kivetkeztettek a' fegyverből. A' honnyiak, Török Biztosságnak, az idegenek Consuljaiknak felvigyázások alá rakták-le fegyvereiket: Törököt pedig, holtai elvetemedésekért, már néhányat felakasztatott vagy fejétől megfosztatott Baschbeschli Aga Tehir.

„A' Törökök még eddig mindenek eránt, még azok eránt is, kikre gyanujok van, hogy a' támadókkal egygyetértésben voltak, nagy jámborsággal viseltetnek még most is, csak fegyveresen ne találják őket; mások mindenek kibocsáttatnak kezességre, s bántódás nélkül folytathatják minden keresményi foglalatoskodásaikat. A' felfegyverezett Hetaristákkal ellenben legnagyobb keménységgel bánnak. Junius' 2-dikán tíz illy emberek fogattatván-el egy faluban az Ypsilanti Szent ármádájából, a' város hidja' végénél a' Török Lóger felé vivő úton azonnal kivégeztettek a' világból. Hasonló sors ért két Bukuresti Hetaristát is.

„Ha egy szemmel-látott tanúnak tudósítása megvalóságosúl, úgy Wladimireskó Tódor rosz állapotra jutott. Azt erősíti ezen tanú, hogy megérkezvén Tódor Piteschthe, ott őtet valami Jordaki nevű Kapitány azonnal meglepte, vasra verette, s jó őrizet alatt Ypsilantihoz Tergowischbe küldötte.

„Crajo wát a' Widdini Pascha' sergei elfoglalván, onnét szélső vigyázó csoportjaikat az Olt vize mellett felfelé egész Rimmikig küldözték.“

Már egyenesen Konstančinápolyból is érkeztek olly nagyon új tudósítások, a melyek Junius' 3-dikán indultak. Ezek szerint semmi új változás nem történt volt a' dolgok' ábrázatján. A' fő városban csendesség uralkodott. Hanem a' (nem csak Orosz), hanem egyéb idegen gabonás hajóknak letartóztatása is folytában úgy tartott még most is, mint előbbeni levelünkben irtuk vala, melyhez azonközben azt a' megjegyzést teszik ezen újabb tudósítások, hogy azon hajóknak terhét, melyeknek tulajdonosaik a' magok' gabonájokat a' Porta' számára önként oda adják, azokat a' Török kincstár mind kifizeti kész pénzel.

Az Európa és Kis - Ásia között lévő szoros tenger, vagy Konstančinápolyi csatorna' partjait nagy sánczolások által erősítik.

A' mi a' Smyrnai lármákat illeti, onét Május' 21-dikén indultak a' legújabb tudósítások, 's valóság, hogy ott is követtél a' Török nép némelly törvénytelenkedést a' Keresztyének ellen: de az is igaz más felől, hogy minden eszközöket elévettetett a' Porta, hogy az ott folyó zenebonáskodásokat elcsendesíttethesse. A' Kaisarijei Hassan Pascha parancsolatot kapott, hogy sergeivel Smyrnába bemenvén, vigyázzon, hogy a' Fanaticus Török nép ott többé a' csendességet meg ne háborítsa, és hogy az ott lévő sok idegen kereskedőket senki ne báncsa. A' Smyrnai Ulemákhoz is hasonló meghívásokat intézett a' Porta.

Spanyol Ország.

Már jó ideje, hogy azon fontos kérdésnek megfejtésével foglalatoskodik a' Cortesek' gyűlésének egy Biztossága: hogy miként lehetne az anya Spanyol Ország

's az Amerikai Spanyol tartományok között való egygyességet olly módon helyre állítani, hogy az által a' régtartó vérontásoknak végvettethessék 's mind két résznek megelégedés szereztethessék. A' Biztosság Május' 23-dikán terjesztette vélekedését a' gyűlés' elejébe. A' Londoni Ministeri Kurir azt erőssíti, hogy ő, a' Cortesek' gyűlésének egygyik tagja' tudósításából tudja, hogy a' Biztosság' vélekedése a' legyen: hogy a' Királynak jóválni kell, hogy Amerikában két olly Királyságot állíttasson-fel, a' melyek a' Törvényhozás, az Igasságnak kiszolgáltatása, 's a' Financia' állapotja eránt való tekintetekben, Spanyol Országtól tellyességgel semmit se függjenek, hanem csak Politikai és Katonai tekintetekben maradjanak azzal összezsacoltatva, 's Vice - Királyok által kormányoztassanak, a' Vice - Királyok pedig a' Király' két testvérei, Don Carlos és Don Francisco de Paula, legyenek. —

Ugyan ezt erőssítette a' Journal-de-Paris is Madridból vett tudósítások után, a' melyek Május' 24-dikén indultak: — „A' dolgoknak Amérihába bevitettendő új rendjét illető jóvallás (így szoll a' nevezett Journal' tudósítója) a' Biztosság által Május' 23-dikán a' Cortesek' gyűlésével titkos ülésben közöltetett, 's új Biztosság nevezteték-ki, hogy ezen jóvallásokat fontolás alá vegye. Nagy nehézségek forognak-fenn ezen dologra nézve, a' melyeket bajos leszen eligazítani, úgy, hogy mind két résznek tellyes megelégedésével eshessék. Az a' kedvetlenség, melyet a' két Infansok, a' miatt, hogy Spanyol Országot el kellene hagyniok, 's a' Király, a' miatt, hogy testvéreitől el-válni kéntelenítettne, már, mint látszik, egészen elhárittatott, minekutánna a' Princzek ki nyilatkoztatták, hogy ők elszánták magukat arra, hogy a' Hazáért akár melly ál-

dozatot készséggel megtegyenek. Hanem az Amerikán innen lévő Spanyol szigeteknek a 'Cortések' gyűlésében lévő Követeik gördítettek nagyobb nehézséget a gyűlés' elejébe. Ezek egyenesen protestáltak minden afféle eszközöknek elővételése ellen, a' mellyek által az Amerikai Spanyol két (Déli és Északi) Continenseknek az anyaország' eránt eddig fennállott Subordinációjában legkisebb gyengülés okoztathatnék, mivelhogy abból a' következne, hogy az említett szigetek, az úgy nevezett Spanyol Antillák, nevezetesen Havannah, a' város, azonnal függetlenné tennék magokat az anya Spanyol Országtól. Most ennyiben állanak ezen fontos tárgyak környülállásai. A' dolog nagyon criticus, kiváltképpen azért, hogy Bolívar nagyon sürgeti a' dolgot, mint az Amerikai tudósítások mutatják.

Május' 25-dikén nagyon magára vonta a' Cortések' gyűlésének figyelmét egy kérelem, mellyet a' Barcelonai Municipalitás' nevében a' Kataloniai Követek terjesztettek a' gyűlés' elejébe. Azt kéri ezen Municipalitás, hogy állithasson-fele egy olly Bataliont, melyben a' legfiatalabbak 10, a' legidősebbek 16 esztendőös gyermekek legyenek. Ez is a' Francia revölúciónak egy leghevesebb periódusa belü demagogus példakövetés. Az ülésnek nagy részét ezen tárgy felett való tanácskozás foglalta-el, melly után meghatározta a' gyűlés, hogy ő ezen kérelmet nagy részvétellel fogadja, és érett megfontolás alá fogja venni.

A' híres Pepe, mint ezt is a' nevezett Párisi Journal a' maga magános tudósítója után erőssíti, Madridban nagyon magános életet él, nagyon elvonta magát a' közönségtől. — Azt is Párisi Ujságok erősítik, hogy a' Cortések 4000 forintokból álló penziót rendeltek neki. Conyenció

pénzben. Az ott lévő egyéb Nápolyi emigránsok félfizetést kapnak.

A' Londoni Ministeri Kurirsajnálkozva szóll a' Spanyolokról, azért, hogy a' magok csendességének helyreállittatására nézve, mint a' Nápolyiak' s Piemontiak, mikor idejek volt hozzá, nem használták az alkalmatosságot: — „A' mi Spanyol Országból érkezett Ujságleveleink, úgy mond, Máj. 17-dikéig terjednek. Csak erőszakoskodás és igasságtalan cselekedetek' laistromával vagynak tele, mellyeket a' szabadság' harátjai, mint Corunnában, szüntelen elkövetnek.

Spanyol Amerika.

Az újabb levelek ekképpen beszélnek, azon történetről, hogy Bolívar a' Spanyol Országgal való fegyvernyűgvást felmondotta volna: —

Bolívár illy irást küldött a' maga fő hadi szállásáról, Bocono-de-Truxillóból Márcz. 19-dikén Latorréhez a' Spanyol fő vezérhez: — „Az ősergei, így szóll, nagyon szenvednek ezen bizonytalan állapotban a' betegség és élelembeli fogyatkozás miatt, melyre nézve ő a' hadakozás' bizontalan változandóságait elébb becsüli a' ragadónyavalyák által való bizonyos veszedelmnél. A' Spanyol Országlószéknek már eddig elég ideje lehetett volna, arra, hogy békességes eszközökhöz nyuljon, ha a' barátságos állapotról valamit tartana. Ha a' Caraccasban tartózkodó Spanyol Biztosoknak, Sartorio és Espelina Uraknak, telyes hatalmok van arra, hogy a' hadakozásnak végét vessenek, úgy ő, Bolívar, kész leszen velük San-Fernandóban alkudozásra lépni, a' hova ő ezennel vissza indul, és ott sergeit is össze gyűjti.“ — Ezen írásra úgy felelt Latorre, hogy ő ezt a' fegyvernyűgvás felmondattatásának len-

ni tartja, melyre nézve úgy ítél, hogy a' fegyvernyúgvás eszzerént csak Aprilis 28-dikáig tarthat. Egyéb eránt az idő fel fogja fedezni, hogy mi okozhatta a' fegyvernyúgvásnak illy hirtelen történt félbeszakasztatását. Egyszersmind a' Veneczealai lakosokhoz is Proklamációt intézett Latorre, jelentvén, hogy a' hadakozás ismét el fog kezdődni.

Két Siciliák' Országa.

A' Király illy Dekretom által hirdettetett, a' lefolyt revolúcióra nézve, Amnestiát, vagy Bocsánatot: —

„Első Ferdinandus etc. etc. etc. Minthogy mi sürgetődni érezzük magunkat arra, hogy azon gondolatlanoknak kinlódó indulatokat lecsendesítsük, kik a' múlt esztendő Juliusának 8-dik napjától fogva vagy erőszakosan kényszerítettvén, vagy pedig félelem 's csábítás, vagy egyéb akárm menthető okok által tévedésre vétettvén, magokat a' Carbonarik közzé vagy akár mi olly titkos társaságokba beavattatni engedték, mellyek a' mi Szent Religiónk, avagy a' mi régibb vagy újabb törvényeik által megtiltattak; a' mi Királyi kegyelmességünk szerént meghatároztuk, 's határozzuk a' mik itt következnek: —

1) Czik. Mind azok, a' kik a' múlt esztendő Juliusának 8-dik napjától fogva a' folyó esztendő Márcziusának 24-dik napjáig titkos vagy megtiltott társaságokba magokat beavattatni engedték, avvagy egyéb politikai történetekbe magokat belé elegyítették, ha az Őszszecküdttek' számába nem tartoznak, avvagy csak holmi egyéb közönséges bűnökkel vádoltnak, tellyes Amnestiát kapnak. — 2) Czik. Ezen Amnestiának erejével megegyezőleg paran-

csoljuk, hogy a' mondott személyek ellen tellyességgel semmi vizsgálódás ne tétetessék. — 3) Czik. Az a' kegyelem, mellyel mi ezen személyek eránt viseltettünk, csak annyira terjed-ki, hogy ezen személyek mind azok alól a' testi büntetések alól kivéttetnek 's feloldoztatnak, a' mellyek az illy büntételek ellen a' Criminalis törvényes könyvben kifejeztetve vagnak. — 4) Czik. Ezen megbocsátási kegyelemnek tellyességgel semmi köze nincsen azon rendelkezéseinkhez, mellyeket mi az olly személyeknek hivataljaira 's egyéb haszonvételeikre nézve kihirdettettünk, kik eránt mi a' mi akaratunkat már azon külömbkülömb Junták elejikke terjesztettük, a' melly Juntákra ezen vizsgálódási foglalatosságokat biztuk. A' mi Státustitoknok Ministereink' kötelessége leszen, hogy ezen Rendelésünket mindenik annyiban végrehajtsa, a' mennyiben a' keze alá tartozik. Kélt Nápolyban Május' 30-dikán 1821. ben. —

„Ferdinánd.

„Canosa, Policziai Minister.

Ugyancsak Május' 30-dikán illy (katonai) napi parancsolat hirdettetett - ki Nápoly városában: —

„General. Stab. — Napi parancsolat. — „Az armáda az itt következő Nyilatkoztatás felől tudósittatik, mellyet Király ö Felsege az Országban lévő Austriai Cs. K. sergekra nézve kiadott: —

„Minthogy ö Felsege azon szoros fenyítéssel, mellyet a' Király tartományai-ban találtató Cs. Kir. Austriai minden sergek folytában tartanak, valamint szintén azzal a' magasztalást érdemlő buzgósággal is, mellyel ezen Császári armádához tar-

töző Generalis és egyéb Tiszt Urak, a' jó rendnek és közönséges csendességnek fenntartására nézve bizonyítanak, meg van elégedve, erre nézve valamint ezen sergek' fő vezére, Lovasság' Generálisa Báró Frimont ö Excellenciája eránt, kinek ö Felsege, a' magához való jó hajlandóságát és ragaszkodását eléggé meg nem dicsérheti, úgy a' több Generalis és Tiszt Urak s minden köz katonák eránt is, ezen Nyilatkoztatása által, a' legtisztább háládatosságnak, s az ö fontos szolgálataikkal való tellyes megelégedésnek kétségen kívül való bizonyágtételét, közönségesse akarja tétettetni. Költ Nápolyban Május' 30-dikán 1821. —“

„Della Rocca, Gen. Májor.

Egy Nápolyi hajóosztály, a' melly a' Nápolyi kikötőhelyből Palermó felé útnak indúlt, oda szerencsésen által szállította az Austriai sergeknek egy osztályát s ez ott nagy örvendezéssel fogadtatott.

Nagy Britannia.

Az alsó háznak Stuart Wortley nevű tagja, a' ki különben a' Ministerekkel szokott tartani, azt tudakozta a' Ministertől Marquis Londonderrytől, hogy az a' Nyilatkoztatás, a' melly minden Újságlevelokban, illy czim alatt: „Az Összeszövetkezett Felsegeknek a' Laibachi Congressus' berekesztetésekor kiadatott Deklarációja“ — kihirdettetett, valóságos és igaz Diploma legyen-e? s közöltetett-e az a' Nagy Britanniai Országlöszékkal tisztiképpen? — a' melly kérdésre a' Minis-ter igen nem felelvén, olly jelentést tett Stuart Wortley Úr, hogy eszszerént ö a' következő ülésben olly mótiót fog tenni, hogy a' Király közöltesse ezen De-

klarációt a' Parlamentummal, minthogy ennek értelme ollyan, a' mi ellen némelly el'enző megjegyzéseket lehet tenni, és a' melly Nagy Britannianak szabadságaira nézve feletőbb veszedelmes lehet.

Az a' hölgy, hölgymenyét (Hermelin) bőr, mellyel a' Királyi koronázáshoz való palástot megbélelték, Franciaországban vásároltatott, s régebben arra volt határoztatva, hogy a' XVIII-dik Lajos megkoronázatásakor vegyék hasznát. Az úszóallya ezen palástnak 7 lábnyomnyi. Két személly fogja tartani, vagy vinni. Karmasin veres bársonyból van csinálva, arany szkoium-szegéssel. Rózsák s ezüstből himzett tollú bokréták szemléltetnek rajta. Az ez alatt lévő ruha csupa arany és ezüsttel van borittatva, s olly massiv és nehéz, hogy, mint gondolják csak addig hordozni is elég dolgot fog adni a' Királynak, míg a' koronázás' pompái tartanak.

A' Ministeri Kurir' nyilatkoztatása szerint azonközben mind ezek mellett a' nagy készülétek mellett sincs még a' felől semmi határozás kihirdettetve, hogy ezen koronázási pompák mikor fognak véghez menni. — Azt jegyzik-meg, hogy 1272-tőben az I-ső Eduardus' koronázási czerimóniájikor, 139 egész szalonna, 425 sertés, 440 ökör, 415 juh, 13 kövér kecske, 22,600 tyuk és kappany kelt-el. Harmadik Sándor Skocziai Király is jelen volt a' koronázáskor. A' nép' számára 500 lovat bocsátottak-el, hogy azoké legyenek, a' ki foghat közülök.

Angliában és Irlandiában olly rendelés hirdettetett ki a' népnek felszámllátatására nézve, hogy minden háztulajdonos adja-be irásban, hogy hány férjfiú és aszszony személly találtatik nálla.

Angliában sok helyeken kárt tett a' Májusi nagy hideg nem csak a' gyümölcs-

ben, hanem a' gabońában is. A' tenger-
rekről általjában röz jövendölések érke-
tek ezen esztendőre nézve. Az északi ég-
sarki vidékekről ismét sok jéghegyeket le-
hajtottak az észak- nyugoti szelek a' Ney-
Foundlandi 's még alább is az Atlanticum
tengerre, még pedig olly nagy hősséggel,
hogy az ezek által okoztatott levegői vál-
tozás 's a' hideg essők, nagyon sivatag
hidegre változtatták hirtelen által az Ap-
rilisben sőt még Május' elején is uralko-
dott szép meleg időt — a' melyből a' kö-
vetkezett, hogy nem csak Angliában és
Skocziában, hanem az egyéb Európai kö-
zép Országokban is éppen az 1816. dik
esztendőnek elékerülését lehet várni, ha
csak szerencsére állandó Déli szelek nem
fognak járni. Azt mondják, hogy a' jó-
kori tavaszi meleg olvasztotta - fel az ész-
ki ég - sarki tengereket fedező jég - hegye-
ket, 's azokat hajtották - le a' szelek a' mi
vidékeinkre, az Európa 's Amerika között
lévő tengerekre, éppen úgy, mint 1816-
ban történt volt a' dolog, mikor a' hajósok
falukhoz 's szigetekhez hasonló nagyságú
jég - masszákat találtak elől az Atlanticum
tengeren.

Franciaia Ország.

Lavalette, az a' Franciaia fő Posta-
igazgató, kit a' felesége Anglus Generalis
Wilson Robertnek segedelmével a' fogház-
ból és Franciaia Országból szerencsésen
khozta 's az életben megtartottak, 's a'
ki azolta az Országon kívül bujdoklott, a'
Királytól végre kegyelmet nyervén, nem
régén Párisba vissza érkezett. A' felesé-
ge még él, de nagyon elbetegesedett.

A' tavaly Aug. 19-dikén felfedeztetet
összseesküvésért elfogattatott tisztok' pere
még most is szüntelen folytattatik a' Pa-
rek' kamarájában. Már régen mind csak
a' tanuk' kikérdeztetése meghalgattatása
foglalta-el az ítélőszéknek egész figyelmét.
Utóbb annak az Oberster Fabviernek, a'
Ragusai Herczeg Marschal Marimont' volt
Adjutánsának, ki maga is titkos fogságban
tartatott egy darabig, hanem szabadon bo-
csáttatván, most mint tanú úgy hivattatott
a' Pairek' elejébe, kikérdeztetése adott
dolgot több napokig. Ezen Oberster el-
beszélte Május' 31-dikén, hogy ő a' Párisi
történetekről semmit se' mondhat, minthogy
Jul' 27 - dikétől fogva Aug. 21 - dikén egy
kereskedő háznak dolgában valahova kül-
dettetve lévén, nem tudhatja mik történ-
tek az alatt Párisban. Caront nem ismer-
te elébb, csak minekutánna ő maga a'
titkos fogságból kibocsáttatott. — Az Elöl-
ülő: „Az Ur maga mondta, hogy Colmár-
nál vadászaton látta ötöt.“ — Fabvier:
„Akkor, mint Oberstlieutenant Caront,
úgy mutattak - meg nékem valami tisztet.
Azután ismét, mikor három hónapi fogság
után kibocsáttottak, jelentette Sauset, hogy
Caron, kit hasonlóképpen éppen akkor
bocsáttottak vala ki a' titkos fogságból, vél-
lem szollani kíván. Caron ekkor hozzám
hirtelen belépvén hevesen megszollított,
hogy miként mondhattam én azt felölle,
hogy ötöt esmerem, holott ötöt nem is
láttam. Ekkor vettem eszembe, hogy né-
kem Colmárnál mást valakit mutattak meg
Caron helyett. —

(Folytatása következik).